

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**D. Lavrentii Heisteri Profess. Pvbl. Helmstadiensis
Academ. Caesar. Regiae Lodin. Ac Berolin. Collegae
Compendivm Anatomicvm Totam Rem Anatomicam
Brevissime Complectens**

Cvm Figvris Aeneis

Heister, Lorenz

Norimbergae, MDCCXXXII.

VD18 90513142

De Osteologia, & quidem primo De Ossibvs In Vniversvm.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9909

DE OSTEOLOGIA,

& quidem primo

DE OSSIBVS IN VNIVERSVM.

36. **Q**ui corporis humani perfectam cognitionem desiderat, ante omnia exactam eius ossium sibi comparet notitiam.

37. *Obiectum osteologiae* sunt ossa (§ 31) ex- *obiectum.*
ficcata & recentia, adultorum & infantum :
quo etiam *periostium, medulla, ligamenta & carti-*
lagines pertinent.

38. Compages aut coniunctio artificialis os- *skeleton.*
sium, naturali similis, vel etiam connexio eorum
per ligamenta naturalia, ablatis carnibus &
membranis sine coctione, *sceletus* vel *skeleton*
appellatur: atque hoc quidem naturale; illud,
artificiale.

39. Considerantur ossa ve *theoretice* & vel *pra-* *consideratio*
ctice; priori modo: si tantum conformationem *duplex.*
externam & usum eorum perpendimus; po-
steriori vero, si 1. ad interiora lustranda, dif-
fringuntur; 2. si, ad articulorum structuram no-
scendam, ligamenta circa iuncturas in cadave-
ribus dissecantur; & 3. si ad conservationem,
aut *skeleton* extruendum, præparantur.

40. *Substantia* ossium considerari potest vel *substantia.*
chemice, vel anatomice; hoc, in embryonum
& infantum; illud, in adultorum ossibus, me-
lius peragitur.

41. Si examini *ehemico* in retorta subiiciun- *considera-*
tur, observatis ignis gradibus, producantur, *tin chemi-*
ca.
aqua, sal, spiritus, oleum; remanente substantia ter-
rea in retorta, figuram ossium adhuc retinente,
sed

sed fragili : spiritus vero rursus in aquam, sal & oleum, resolvi potest; hinc ossa ex quatuor constant principiis, sive elementis, arctissime in duram talem substantiam compactis.

considera-
tio anato-
mica.

42. Si anatomico cultro examinantur, primum in generationis principio *membranas* molles æmulantur *a)*, quæ ex variis fibris & vasis subtilissimis sunt compositæ, a quibus suum incrementum & nutrimentum capiunt. Hæ fibræ & membranæ, lymphæ in eis inspissata, sensim fiunt duriores & quasi cartilagineæ, atque lamellas componunt: primis vero lamellis varia deinde nova fibrarum & lamellarum sensim inducuntur strata sive plana *b)*, quæ tandem firmiora reddita, & ope fibrillarum obliquarum, transversarum, claviculis quasi similium *c)*, arctius compacta, os tandem constituunt: quod, quo crassius, eo plures fibræ & lamellæ sibi invicem incumbunt, foraminula & interstitia relinquentes, recta, obliqua, longitudinalia, transversa, succo pingui medullosa repleta. *d)*

differentia.

43. Differunt ossa quantitate, cavitatibus, figura & usu, ut ex specialiori consideratione manifestum erit: sed antequam ad hanc accedamus, *generalia* adhuc *quædam* de ossibus præmittamus, necesse est.

generalia
de ossibus.

44. In quovis osse *consideranda* occurrunt, 1. os ipsum, 2. *cavitates* in eo occurrentes, 3. ossium coniunctiones, & 4. usus.

45. In

a) vid. Harveus de Gener. animal. Exercit. LVI. Kerkring. Osteogenia fœtus. Ruyschius Thesaur. Anat. VI. Tab I. II & III. *b)* Malpighius Anatome plantarum. *c)* Gagliardi Anat. ossium part. I, cap. obs. II. *d)* Havers Osteologia,

45. In osse ipso consideramus tria, 1. corpus ossis, quod *diaphysis* audit Galeno e); 2. apophyses; 3. epiphyses.

46. *Diaphysis*, sive *corpus ossis*, dicitur pars ossis principalis & maxima, quæ in pueris primum indurefcit, & reliquarum quasi fundamentum est. Adeoque eius substantia tam externe, quam interne probe consideranda est, ut de natura eius tanto melius iudicare valeamus.

47. *Apophysis* est ossis protuberantia sive ex-*apophysis*. crescentia ex corpore (46) enata, cuius vera pars est continua, uti ramus pars continua arboris, interea tamen eius substantia semper magis spongiosa est, quam reliqui ossis.

48. Varia hæc habet synonyma: nam processus, prominentia, protuberantia, eminentia, tuberculum, tuberositas &c. idem (47) fere significant Anatomicis.

49. Ob varium situm, usum, & figuram, varia recepit cognomina: alia enim coracoides, mammillaris vel mastoides, glenoides, coronoides, styloides, condyloides, pterygoides, odontoides, sive dentiformis, anchoroides, spinosa, recta, obliqua, transversa, superficialis &c. dicitur; quædam caput, collum sive cervix, condylus, corone, spina, supercilium vel labrum, trochanter &c. appellatur: ut in speciali ossium demonstratione indicabuntur singulæ.

50. Vfus apophysium generalis est 1. ad meliorem articulationem facere, sive ea sit cum vel sine motu, 2. musculis originem & insertionem

e) Administr. anat. V.

tionem præbere commodiorem, eorumque sæpe vim augere 3. defendere alias partes. Specialis vero usus in privato ossium examine indagabitur.

epiphysis.

§ 1. *Epiphysis* (45.) est officulum ossi maiori vel principali (46) interventu cartilaginis adnatum: cui in iunioribus non est continua, sed mediante cartilagine tantum contigua; hinc etiam ossis *appendix* dicitur.

§ 2. Præcipua circa epiphyses notanda sunt: 1. In infantibus eas omnes esse cartilagineas; quæ quidem sensim indurescunt, attamen semper spongiosæ manent. 2. Plerasque in adultis degenerare in apophyses. 3. Non concretæ per planam superficiem, sed per inæqualem, sive mutuum ingressum cum corpore ossis. 4. Earum coniunctionem & naturam melius patere in iuniorum ossibus, quam adultorum: 5. Circa hunc coalitum corpus ossis quoque esse spongiosum & tenerrimum.

§ 3. *Vsus epiphysium* (51) in adultis & infantibus varius est.

§ 4. *In adultis* 1. ossibus medullofis pro operculo esse videntur, ne medulla effluat, aut nimis facile transfudet. 2. Fabricæ articulorum cum motu amplitudine sua famulantur, ut motus certior esse possit. 3. Cellulis suis conferunt ad levitatem ossium. 4. Prominentiis suis circa tendines vim musculorum augent. 5. Musculorum extremitatibus locum insertionis ampliorem præbent. 6. Ligamentis, quæ articulationibus inserviunt, firmiorem cohesionem largiuntur, & introitum concedunt vasis sanguiferis.

§ 5. *Vsus*

55. *Vsus in infantibus* sunt: 1. ut hi ob molitiem epiphysium in utero melius complicari, & in angustiori spatio contineri queant. 2. Ut ossa, quamdiu homo crescit, commodius elongari & ad debitam magnitudinem extendi possint. 3. Ut in pueris impediunt frequentiores fracturas, quæ alias sæpius & facilius acciderent in frequenti ipsorum lapsu.

56. *Cavitates* (44) aliæ articulationum gratia *cavitates*, factæ sunt, aliæ vero ob alias causas. Priores vel *cotyle*, sive *acetabulum*, vel *glene* vocantur, in ossibus recentibus profundiores existentes, quam in exsiccatis: ob eminentias cartilagineas in his ablatas, quibus firmior fit articulatio. Humorem continent oleosum, mucosum, ex peculiaribus glandulis, *mucosis* sive *mucilaginosi* dictis *a*), & ligamentis *b*) articulorum (forte etiam ex ipsa medulla) secretum: qui ossa, pro motu faciliori, lubricat.

57. *Cavitates articulationibus non inservientes* sunt vel internæ, vel externæ. Illæ, si maiores, *medullam*; si minores, *succum rubrum medullosum* sive oleosum continent, & cellulae seu *cavernula ossium* vocantur.

58. *Externæ*, pro diversitate figuræ, fovea, fossa, foramen, canalis sive ductus, sinus, sulcus, incisura &c. audiunt.

59. *Ossium coniunctiones sive articuli* (44), de
B qui-

a) Havers loc. cit. *b*) Ex ligamentis etiam hunc humorem ex parte secerni iudico, licet Haverus hæc de re sileat. quia glandulae illæ non in omnibus articulis demonstrari possunt, & membranaceæ partes, quales etiam ligamenta sunt, aliis in locis certos humores secretaunt.

quibus plerique Autores ante sceleti sive ossium specialem explicationem agunt, a tyronibus, meo quidem iudicio, recte percipi vix possunt, nisi prius speciali ossium notitia instructi sint; idcirco de illis in fine huius osteologiæ dicturi sumus, & iam ad *sceleti* (38) *explicationem* progredimur.

DE SCELETO.

divisio. 60. *Dividitur* skeleton in truncum & extremitates seu artus. Truncus constat ex capite, spina dorsi, ossibus pectoris atque innominatis.

61. *Caput* est, quod supremæ colli vertebræ insistit; ac dividitur vulgo in *cranium*, & faciem sive *maxillas*: quibus vero etiam os hyoides addi potest.

de cranio. 62. *Cranium*, quod & *calvaria* dicitur, est pars capitis, magnam illam osseam cavitatem efficiens, quæ cerebrum alias includit: adeoque omnia ossa, quæ ad hanc cavitatem conficiendam conspirant, *ossa cranii* nobis vocantur.

63. In eo generatim consideramus figuram ovalem, superficiem exteriorem convexam & interiorem concavam; magnitudinem, crassitiem inæqualem; substantiam, ex duplici tabula sive lamella, interiori & exteriori, cum interiecta *diploë*, sive *meditullio*, constantem; compositionem ex diversis ossibus; connexionem per futuras; usus.

64. *Ossa* huius (62) *octo sunt*: nimirum os frontis, duo parietalia, duo temporum, occipitale, sphenoides, & ethmoides. *a)*

65. *Os*

a) Ossibus cranii nonnulli Autores varia adhuc alia adscribunt